

PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY
W DĘBICY

✉ ul. Parkowa 2, 39-200 Dębica;
☎ (14) 68-09-370

e-mail: psse.debica@sanepid.gov.pl

RAPORT
REALIZACJI ZADAŃ I STANIE BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
POWIATU DĘBICKIEGO ZA 2024 ROK

Zgodnie z art. 12a ust. 3 Ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. 2024 r., poz. 416) Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Dębicy (dalej zwany PPIS w Dębicy) przedstawia raport o stanie sanitarnym powiatu dębickiego za 2024 rok.

Państwowa Inspekcja Sanitarna realizuje zadania zgodnie z Ustawą z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r., poz. 416). Wykonywanie zadań ustawowo określonych, polega na sprawowaniu zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzeniu działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej, w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób powodowanych warunkami środowiska, a także na prowadzeniu działalności oświatowo-zdrowotnej. Zadania określone w ww. Ustawie zostały ujęte w Planie Zasadniczych Zadań Powiatowej Stacji Sanitarno Epidemiologicznej na 2024 rok.

W ramach bieżącego nadzoru PPIS w Dębicy na 2024 rok zaplanowano 948 kontroli. W ramach prowadzonego zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego przeprowadzono 3 425 kontroli, wizytacji i wywiadów epidemiologicznych (877 to kontrole planowane, co stanowi 93% wykonania planu, 1 040 kontroli pozaplanowych, 1 508 wywiadów, którymi objęto 2 380 osób); pobrano do badań laboratoryjnych 429 próbek; wykonano 2 511 oznaczeń fizycznych. Wydano 561 decyzji administracyjnych, w tym 119 decyzji na podstawie art. 36 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (tzw. płatnicze) oraz 326 postanowień.

W raporcie przedstawiono sytuację epidemiologiczną w zakresie chorób zakaźnych oraz wyniki nadzoru sanitarnego prowadzonego przez wszystkie komórki organizacyjne PSSE w Dębicy.

W PSSE w Dębicy podczas bieżącej pracy oraz przeprowadzanych czynności kontrolnych była realizowana „Polityka bezpieczeństwa informacji”, przy uwzględnieniu wytycznych zawartych w Procedurze Bezpieczeństwa Danych Osobowych, Instrukcji Zarządzania Systemami Informatycznymi Służącymi do Przetwarzania Danych Osobowych oraz Polityce Bezpieczeństwa Informacji. Pracownicy przestrzegali zasad bezpieczeństwa w zakresie ochrony danych osobowych oraz bezpieczeństwa informacji, w szczególności zachowując w tajemnicy dane osobowe, z którymi zapoznali się podczas wykonywania obowiązków służbowych, nie udostępniając danych osobowych osobom nieupoważnionym, przechowując dokumenty tradycyjne i nośniki komputerowe w zamykanych na klucz meblach biurowych, zabezpieczając dokumenty na nośniku papierowym oraz nośniki komputerowe przed dostępem osób niepowołanych, w przypadku chwilowej nieobecności na stanowisku pracy, nie pozostawiając niezabezpieczonych komputerów w stanie aktywnej sesji dostępu do ich zawartości. Wszystkie w/w czynności miały na celu zabezpieczenie danych przed ich udostępnieniem osobom nieupoważnionym, uniemożliwienie przywłaszczenia przez osobę nieuprawnioną, uniemożliwienie przetwarzania z naruszeniem prawa oraz zapobieganiu przed zmianą, utratą, uszkodzeniem lub zniszczeniem. Wszyscy pracownicy PSSE w Dębicy przed rozpoczęciem przetwarzania danych osobowych podpisali oświadczenia o zachowaniu poufności oraz otrzymali upoważnienia ze wskazaniem kategorii danych osobowych do których mają dostęp. W roku 2024 r.

w PSSE w Dębicy nie odnotowano incydentu bezpieczeństwa związanego z naruszeniem ochrony danych osobowych.

1. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

Nadzór przeciwepidemiczny realizowany przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego, na terenie powiatu dębickiego, w 2024 roku opierał się na działaniach przeciwepidemicznych w zakresie opracowywania ognisk chorób przenoszonych drogą pokarmową, oddechową, kontaktową, szerzenia się zakażeń szpitalnych, kontynuowaniu działań skutkujących dalszą poprawą wykonawstwa szczepień ochronnych, w tym egzekwowanie obowiązku szczepień ochronnych oraz zapewnienia właściwych warunków przechowywania, przyjmowania, wydawania i transportu preparatów szczepionkowych.

W 2024 roku przeprowadzono 1 508 wywiadów epidemiologicznych, które dotyczyły chorób zakaźnych w ramach bieżącego nadzoru przeciwepidemicznego. W ciągu 2024 roku na choroby zakaźne zachorowało 6 073 osoby (w 2023 roku było 2 837 osób), a liczba osób objętych dochodzeniem wyniosła 2 189 osób. W porównaniu z rokiem 2023 zaobserwowano wzrost zachorowań na bakteryjne zakażenia jelitowe, w szczególności wywołane *Clostridium difficile* (wzrost o 12 przypadków), biegunki o prawdopodobnym zakaźnym pochodzeniu u dzieci do lat 2 (wzrost o 230 przypadki), róża (wzrost o 26 przypadki), nowo wykryte zakażenia HIV (wzrost o 7 przypadków), *Streptococcus pneumoniae* (wzrost o 10 przypadków), RSV (wzrost o 149 przypadków). Największy wzrost zachorowalności w 2024 roku nastąpił w stosunku do krztuśca (112 przypadków) we wcześniejszych latach nie był rejestrowany oraz grypy (wzrost o 3011 przypadków) w 2023 r. zarejestrowano 179 zachorowań (potwierdzone laboratoryjnie). W przypadku zachorowań na *Streptococcus pneumoniae*, RSV, grypę – zwiększona liczba potwierdzonych zachorowań wynika z rozszerzonych badań wykonywanych przez ZOZ Dębica. Mniejszą liczbę zachorowań zarejestrowano w stosunku do salmonelli (mniej o 14 przypadków), płonica (mniej o 24 przypadki), zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych. Zachorowalność na pozostałe choroby zakaźne była porównywalna z rokiem 2023.

W roku sprawozdawczym opracowano 2 podejrzenia zachorowania na odrę – w przypadku 1 wynik badania był niejednoznaczny, natomiast w przypadku 2 wynik wykluczył zachorowanie. Zarejestrowano 2 zbiorowe zatrucia pokarmowe, w tym 1 ognisko szpitalne (*Clostridium difficile*), 1 ognisko rodzinne o nieustalonej przyczynie. Zarejestrowano 10 ognisk zakażeń szpitalnych spowodowanych: COVID-19 (5 ognisk), grypa (4 ogniska), *Clostridium difficile* (1 ognisko). Do badań w kierunku *Salmonella/Shigella*, w ciągu roku pobrano 68 próbek nadzorowych. Zarejestrowano 14 zgonów spowodowanych chorobami zakaźnymi (dominowało zapalenie płuc w przebiegu grypy).

W 2024 roku podległym podmiotom leczniczym wydano 19 692 preparaty szczepionkowe do realizacji Programu Szczepień Ochronnych. Rozpoczęto dystrybucję szczepionki przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi dla ciężarnych – wydano 52 dawki szczepionki. Wydano 457 dawek szczepionki p/wirusowi brodawczaka ludzkiego HPV – w porównaniu z rokiem ubiegłym wzrost jedynie o 97 dawek. W placówkach oświatowych szczepienie p/HPV zrealizowano jedynie u 60-ro dzieci.

2024 rok to kolejny rok, w którym obserwuje się tendencję wzrostową dotyczącą liczby osób uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych. Obserwuje się również coraz częstsze wybiórcze wykonywanie szczepień obowiązkowych u dzieci – rodzice sami określają przeciwko jakim chorobom zakaźnym będą szczepić swoje dziecko, rodzaj i liczbę podawanych szczepionek, a nawet odstępy czasowe w jakich te są szczepienia realizowane. Takie działania mogą wpływać na brak uzyskania uodpornienia przez te dzieci mimo podania szczepionki.

Liczba osób uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych na koniec 2024 roku wyniosła 910 osób/480 dzieci, z czego 91 dzieci nie posiada żadnych szczepień, a kolejne 148 tylko szczepienia wykonane po urodzeniu. Liczba osób uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych w porównaniu z rokiem 2023 wzrosła o 132 dzieci.

W roku sprawozdawczym wobec osób uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych wydano:

- a) 193 wezwania do zrealizowania szczepień ochronnych, z czego 8 wezwań zostało wykonanych;
- b) 133 upomnienia, 3 upomnienia wykonano;
- c) 93 tytuły wykonawcze;
- d) 30 postanowień wierzyciela w sprawie rozpoznania zarzutów.

W roku sprawozdawczym wyszczepialność dzieci w porównaniu z rokiem 2023 kształtuje się na porównywalnym poziomie.

Na koniec 2024 roku, wyszczepialność przeciwko chorobom zakaźnym trzech najmłodszych roczników dzieci kształtowała się następująco:

- a) dzieci urodzone w 2022 roku – wyszczepialność przeciwko WZW B wyniosła 96,6%; przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi wyniosła 93,5%, poliomyelitis wyniosła 94,5%, haemophilus influenzae wyniosła 94,2%; streptococcus pneumoniae wyniosła 92,4%; odrze, śwince i różyczce wyniosła 90,6%;
- b) dzieci urodzone w 2023 roku - wyszczepialność przeciwko WZW B wyniosła 94,0%; przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi wyniosła 92,3%, poliomyelitis wyniosła 91,3%, hemophilus influenzae wyniosła 92,1%; streptococcus pneumoniae wyniosła 89,6%; odrze, śwince i różyczce wyniosła 66,7% (nie wszystkie dzieci podlegały wymaganym szczepieniom, ze względu na miesiąc urodzenia w danym roku i obowiązujący cykl szczepień).
- c) dzieci urodzone w 2024 roku - wyszczepialność przeciwko WZW B wyniosła 81,2%; przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi wyniosła 49,4%, poliomyelitis 45,2%, hemophilus influenzae wyniosła 46,8%, streptococcus pneumoniae wyniosła 53,4%. Niższa wyszczepialność dzieci urodzonych w 2024 roku wynika z faktu, iż nie wszystkie podlegały jeszcze do obowiązkowym szczepieniom w pełnym cyklu.

Wymagania jakościowe oraz przechowywanie i dystrybucja szczepionek jest realizowana zgodnie z procedurami Dobrej Praktyki Dystrybucyjnej i jest nadzorowana przez Wojewódzki Inspektorat Farmaceutyczny; w 2024 roku przedstawiciele Wojewódzkiego Inspektoratu Farmaceutycznego przeprowadzili kontrole w ww. zakresie i nie stwierdzono niezgodności, nie zostały wniesione uwagi i zalecenia. W PSSE w Dębicy szczepionki magazynowane są w specjalistycznych chłodniach, zabezpieczonych na wypadek awarii zasilania. Prowadzony jest monitoring temperatury.

Na 2024 rok zaplanowano 123 kontrole podmiotów leczniczych, wykonano 109 kontroli, nie wykonano 14 kontroli, natomiast wykonano 7 kontroli pozaplanowych; ogółem wykonano 116 kontroli.

2. Nadzór nad bezpieczeństwem żywności

W roku 2024 w rejestrze zakładów prowadzonym przez Sekcję Higieny Żywności i Żywnienia było 1537 obiektów, w tym 1492 obiekty żywności i żywnienia oraz 45 zakładów działających na rynku materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Na 1492 obiekty żywności i żywnienia składa się: 285 zakładów produkcji żywności, 825 obiektów obrotu żywnością, 382 zakładów żywienia zbiorowego. Na 45 zakładów działających na rynku materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością składa się : 6 wytwórni oraz 39 miejsc obrotu. Ponadto prowadzimy nadzór nad 1 producentem kosmetyków.

W roku sprawozdawczym zaplanowano przeprowadzenie 433 kontroli, z zaplanowanej puli nie wykonano 33 (z powodu likwidacji zakładów bądź zawieszenia działalności, nieprowadzenia działalności, pomimo aktywnej działalności gospodarczej w CEiDG, z uwagi na brak produkcji podlegającej nadzorowi PIS w zakładzie nadzorowanym przez Inspekcję Weterynaryjną).

W roku 2024 ogółem przeprowadzono 1 044 kontrole (644 kontrole pozaplanowe + 400 kontroli planowanych), w tym 243 kontrole interwencyjne (z czego 187 to kontrole związane z powiadomieniami w Systemie Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach -

Rapid Alert System for Food and Feed - RASFF); w ramach sanitarnej oceny na granicy państwa przeprowadzono 22 kontrole, w związku z czym wydano 43 świadectwa spełnienia wymagań zdrowotnych (42 świadectwa spełnienia wymagań zdrowotnych i 1 świadectwo, w którym określono inne przeznaczenie produktu niż na cele spożywcze); łącznie oceniono 50 partii żywności; 9 kontroli w zakresie nadzoru nad kosmetykami (w tym 1 u producenta, 1 w hurtowni, 7 w sklepach). Należy zaznaczyć, że PPIS w Dębicy utworzył i zgłosił w ramach RASFF 3 powiadomienia. Rozpatrywano 52 interwencje (na jakość produktów; sprzedaż środków spożywczych po upływie dat minimalnej trwałości i terminów przydatności do spożycia; warunki sanitarne w obiektach żywnościowych; prezentacje internetowe żywności; produkcję żywności bez stosownego zatwierdzenia przez PPIS w Dębicy; sprzedaż w sklepikach szkolnych żywności nieodpowiadającej wymaganiom, jakie powinny spełniać środki spożywcze sprzedawane na terenie jednostek systemu oświaty), z rozpatrywanych interwencji potwierdziło się 5.

Skontrolowanych zostało 656 zakładów żywności, żywienia oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością; zatwierdzono 90 nowych zakładów;

Nałożono 5 mandatów na winnych zaniedbań sanitarnych, na łączną kwotę 1 750 zł; skierowano 9 wniosków o nałożenie kar pieniężnych przez Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego; w wyniku naruszenia wymagań higienicznych i zdrowotnych wydano 171 decyzji administracyjnych (w tym decyzje nakazujące poprawę stanu sanitarno-higienicznego zakładów, zakazujące wprowadzenia produktu/wycofania z obrotu, zatwierdzające warunkowo zakłady).

Plan pobierania próbek – liczba próbek zaplanowanych do pobrania to 187, z tej puli pobrano 185 próbek (2 próbki nie pobrano z uwagi na niedostępność wyznaczonego asortymentu na terenie powiatu dębickiego oraz 1 w związku z poleceniem Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego należało odstąpić od poboru konkretnej próbki); pozaplanowo pobrano do badań 48 próbek, w tym żywność pochodzenia ukraińskiego. Spośród wszystkich pobranych zostało zakwestionowanych 10 próbek z uwagi na zawyżoną zawartość witaminy C w porównaniu do deklarowanej na etykiecie, przypuszczalne wykrycie bakterii STEC powodujące zmiany chorobowe, stwierdzenie niedeklarowanego alergenu – białko soi, przekroczenie NDP sumy 35 alkaloidów pirolizydynowych, nieprawidłowości w znakowaniu suplementów diety.

W roku sprawozdawczym skontrolowano 21 z 34 działających sklepików szkolnych. Większość prowadzona jest przez spółdzielnie uczniowskie. W skontrolowanych sklepikach wykonano 27 kontroli, w tym 12 w zakresie oceny zgodności wprowadzanych do obrotu środków spożywczych z wymaganiami w/w Rozporządzenia Ministra Zdrowia. Nieprawidłowości nie ujawniono. Z w/w 27 kontroli ogółem - 6 było kontrolami interwencyjnymi, po zgłoszeniach podejrzeń co do asortymentu żywności sprzedawanej w sklepikach. Kontrolą interwencyjną związaną z podejrzeniem nieodpowiedniego asortymentu żywności objęto także 1 automat vendingowy zlokalizowany w szkole. Kontrole nie potwierdziły obaw zgłaszanych przez interweniujących. PPWIS w 2024 roku wydał decyzję o nałożeniu kary pieniężnej w odniesieniu do 3 podmiotów, orzekając o nałożeniu kar na łączną sumę 3 500 zł, w związku z nieprawidłowościami, które zaistniały w 2023 r.

W zakresie nadzoru nad suplementami diety – od lat nasilającym się zjawiskiem jest niezgodna z przepisami prezentacja suplementów diety oferowanych zwłaszcza w formie e-sprzedaży, w roku 2024 wiele spraw dotyczyło niezgodnej prezentacji internetowej czy przeszukiwania ofert pod kątem sprzedaży produktów z niedozwolonymi składnikami. Należy podkreślić niezwykle skomplikowany charakter nadzoru nad suplementami diety i żywności specjalnego przeznaczenia medycznego, prowadzonego u największego producenta w kraju oraz mniejszych podmiotów zajmujących się ich sprzedażą na odległość. Z nadzorem nad suplementami wiąże się także dokonywanie oceny sanitarnej na granicy państwa, wydawanie świadectw wolnej sprzedaży, świadectw zdrowia lub innych dokumentów koniecznych przy eksporcie produktów do różnych krajów trzecich.

Kontynuowano prowadzenie kontroli na placu targowym w Dębicy wraz z przedstawicielami Inspekcji Weterynaryjnej i Policji. Działania te miały związek m. in.

z zapobieganiem rozprzestrzenianiu ASF oraz wyeliminowaniu sprzedaży produktów niespełniających wymagań prawa żywnościowego. Ponadto, w ramach zapobiegania rozprzestrzeniania ASF, w dalszym ciągu zwracano szczególną uwagę na zagospodarowanie odpadów poprodukcyjnych i pokonsumpcyjnych w zakładach żywieniowo-żywnościowych. Planowana jest dalsza współpraca z organami Weterynarii i Policji oraz zwracanie uwagi na pochodzenie mięsa i jego przetworów w zakładach żywieniowych.

W roku sprawozdawczym znacząco wzrosła liczba spraw dotyczących nadzoru nad kosmetykami. Wydano 2 decyzje dotyczące znakowania produktów kosmetycznych oraz raportów bezpieczeństwa i 1 decyzję o nałożeniu kary pieniężnej w wysokości 2 000 zł.

3. Choroby zawodowe i środowisko pracy

W 2024 roku zrealizowano wszystkie zamierzenia ujęte w „Planie zasadniczych zamierzeń”. Na 2024 r. zaplanowano 95 kontroli, z których nie zrealizowano 8 kontroli, ze względu na stwierdzony brak zatrudnienia w zakładach, wpływające interwencje. Poza planem przeprowadzono 29 kontroli. Ogółem przeprowadzono 116 kontroli, które dotyczyły:

- a) warunków higienicznych i zdrowotnych środowiska pracy;
- b) produktów biobójczych oraz substancji i mieszanin chemicznych;
- c) środków zastępczych;
- d) typowania stanowisk pracy do przeprowadzenia badań i pomiarów czynników szkodliwych w środowisku pracy w ramach nadzoru nad zakładami przez Laboratorium Higieny Pracy Wojewódzkiej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Rzeszowie, sprawdzenia wykonania nakazów ujętych w decyzjach administracyjnych wydanych w związku z nieprawidłowościami,
- e) interwencji, które wpłynęły do PPIS w Dębicy.

Priorytet stanowiły działania kontrolne oraz edukacyjne w zakresie warunków pracy i oceny narażenia zawodowego pracowników narażonych na procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, a także kontrole dotyczące nadzoru nad produktami biobójczymi stosowanymi do deratyzacji i dezynsekcji, dezynfektantów i algicydów stosowanych do dezynfekcji i zabezpieczania basenów kąpielowych.

W roku sprawozdawczym wydano 12 decyzji merytorycznych w zakresie nadzoru nad środowiskiem pracy oraz 1 w zakresie substancji i mieszanin chemicznych., a także 4 decyzje płatnicze.

W 2024 r. do PPIS w Dębicy wpłynęło 13 zgłoszeń o podejrzeniu chorób zawodowych. W związku z powyższym przeprowadzono 12 postępowań dotyczących narażenia zawodowego; nie wydawano decyzji w sprawie chorób zawodowych, natomiast przygotowano 114 postanowień o przedłużeniu terminu zakończenia postępowań w zakresie chorób zawodowych.

W ramach nadzoru nad produktami biobójczymi przeprowadzono 24 kontrole u producentów oraz udostępniających takie środki. Kontrolami objęto przede wszystkim produkty do deratyzacji, dezynsekcji, algicydy oraz dezynfektanty stosowane w basenach kąpielowych, a także produkty zawierające w swoim składzie fosforek glinu oraz fosforek magnezu. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

W 2024 r. kontynuowano działania w zakresie nadzoru nad środkami zastępczymi. Przeprowadzono 4 kontrole w sklepach stacjonarnych. Szczególną uwagę zwracano na produkty z konopi siewnej pod kątem zawartości THC-P (naturalnie występujący kannabinoid odkryty w konopiach) i HHC-P (hexahydrocannabiphorol, to kannabinoid wytwarzany syntetycznie, jest uważany za najsilniejszy kannabinoid) oraz produkty zawierające kwas ibotenowy i muscymol pochodzące z muchomora czerwonego. Analizowano również oferty sprzedaży internetowej. Na terenie powiatu dębickiego nie stwierdzono produktów, wobec których istniałoby uzasadnione podejrzenie, że są środkami zastępczymi.

W poprzednim roku nie zostały zgłoszone przypadki zatrucia środkami zastępczymi. Natomiast

wpłynęło 52 zgłoszenia zatruc substancjami psychoaktywnymi, np. narkotykami od Zespołu Opieki Zdrowotnej w Dębicy. Uzyskane informacje przekazywano do Komendy Powiatowej Policji w Dębicy, w celu szybkiego reagowania na zagrożenia związane z przyjmowaniem ww. środków. W 2024 r. nie wydano żadnych decyzji administracyjnych w ramach nadzoru nad środkami zastępczymi oraz nowymi substancjami psychoaktywnymi.

4. Warunki sanitarno – higieniczne w placówkach nauczania, wychowania i wypoczynku dzieci i młodzieży

Opracowany na 2024 rok plan zasadniczych przedsięwzięć został zrealizowany i wykonany, zgodnie z ustalonymi terminami. W roku sprawozdawczym pod nadzorem Higieny Dzieci Młodzieży było ogółem 295 placówek, w tym 161 placówek stałych i 134 placówki zimowego i letniego wypoczynku dzieci i młodzieży. Ogółem przeprowadzono 182 kontrole, w tym 83 kontrole planowane i 99 kontroli poza planem. Wydano 4 decyzje potwierdzające spełnienie wymagań sanitarno-lokalowych w żłobkach i placówkach wsparcia dziennego oraz 10 opinii sanitarnych w pozostałych placówkach. Powstało 6 nowych placówek, zlikwidowanych zostało 3 placówki, a 1 zespół szkół został przekształcony w przedszkole. Wspólnie z innymi komórkami organizacyjnymi przeprowadzono ogółem 54 kontrole. Uczestniczono w 1 konsultacji dotyczącej uzgodnień projektów.

W 2024r. odnotowano 4 interwencje, w tym 1 potwierdzona, 3 niepotwierdzone; wydano 8 decyzji administracyjnych; wystosowano 8 wystąpień. Przeprowadzono ogółem 2511 oznaczeń fizycznych. W nadzorowanych placówkach działania edukacyjno-informacyjne przeprowadzono w 73% w odniesieniu do przeprowadzonych kontroli.

W ramach nadzoru nad placówkami oświatowymi w 2024 roku oceniono dostosowanie mebli szkolnych do wymagań ergonomii w 9 placówkach, w 43 oddziałach, oceniając 582 stanowiska. W ramach realizacji kampanii „Problem Wagi Ciężkiej” dokonano oceny obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych w klasach I-VIII, ocenie poddano 18 placówek, 126 oddziałów, 1 844 uczniów. W 2024 r. pomiary wagi plecaków/tornistrów przeprowadzono w kl. I-VIII w szkołach, w których występował więcej niż jeden oddział danej klasy; pomiaru dokonano w dwóch oddziałach każdego rocznika, zaś w roku 2023 pomiary prowadzone był w jednym oddziale każdej z klas I-IV, ocenie poddano 3 placówki, 12 oddziałów, 169 uczniów. Wystosowano 8 wystąpień dotyczących przekazania informacji o wynikach z przeprowadzonych pomiarów wagi tornistrów/plecaków, w tym zwrócenia uwagi na problem przeciążonych plecaków, konieczności prowadzenia nadzoru przez rodziców i nauczycieli nad prawidłowym pakowaniem i właściwym noszeniem plecaków/tornistrów przez uczniów oraz negatywnego wpływu na zdrowie, związanego z przeciążonymi plecakami. W wyniku przeprowadzonych pomiarów dokonano analizy danych, w których na 1844 zbadanych uczniów:

- 793 uczniów (co stanowi 43,00% badanych) nosiło tornistry nieprzekraczające 10 % masy ciała,
- 757 uczniów (co stanowi 41,05% badanych) nosiło tornistry nieprzekraczające 15 % masy ciała,
- 294 uczniów (co stanowi 15,95% badanych) nosiło zbyt ciężkie tornistry, tj. przekraczające 15 % masy ciała.

Ciężar tornistrów/plecaków był bardzo zróżnicowany, najniższe masy plecaków wynosiły niespełna 2 kilogramy, natomiast najcięższe plecaki ważyły ponad 8 kg. Badania zostały przeprowadzone we współpracy z Dyrektorami Szkół oraz personelem pedagogicznym sprawującym opiekę nad uczniami w szkole. Placówki, które zostały objęte akcją zapewniają uczniom, miejsca do pozostawiania przyborów i podręczników w postaci wyznaczonych szafek w salach lekcyjnych oraz/lub zamykanych, indywidualnych szafek. Mimo stworzenia przez placówki możliwości pozostawiania podręczników i przyborów szkolnych, część uczniów nadal nosi zbyt ciężkie tornistry/plecaki.

Dokonano oceny rozkładów zajęć lekcyjnych w 51 szkołach, 516 oddziałach oraz organizacji miejsc na pozostawienie w szkole podręczników i przyborów szkolnych.

5. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej, pływalni i miejsc wykorzystywanych do kąpeli oraz jakość wody przeznaczanej do spożycia przez ludzi

Na 2024 rok w pionie higieny komunalnej zaplanowano 17 zadań priorytetowych oraz 12 zadań statutowych. Zadania związane były m.in. z bezpieczeństwem zdrowotnym wody oraz z nadzorem nad obiektami użyteczności publicznej. Wykonano 11 zadań priorytetowych oraz 6 zadań statutowych. Zrealizowane zadania dotyczyły m.in. sprawozdawczości w zakresie prowadzonego nadzoru nad jakością wody przeznaczanej do spożycia przez ludzi; prowadzenia działań informacyjno-edukacyjnych dla personelu świadczącego usługi fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu; działań kontrolnych w zakresie profilaktyki Legionelli w obiektach wysokiego ryzyka, obiektach wytwarzających aerozol wodno-powietrzny oraz instalacjach wentylacyjno-klimatyzacyjnych; dokonywania oceny warunków higieniczno-sanitarnych letniego wypoczynku w odniesieniu do obiektów użyteczności publicznej.

Niewykonane zadania odnosiły się m.in. do sprawowania nadzoru nad jakością wody przeznaczanej do spożycia przez ludzi, nadzoru nad kąpieliskami oraz stężenia radonu w powietrzu. Zadania te nie zostały wykonane ze względu na to, iż w 2024 roku nie nastąpiła implementacja przepisów dyrektywy 2020/2184 w sprawie jakości wody przeznaczanej do spożycia przez ludzi, nie funkcjonowały na nadzorowanym terenie kąpieliska oraz nie identyfikowano terenów, na których wewnątrz pomieszczeń stężenie radonu może przekraczać poziom odniesienia, tj. 300 Bq/m³.

Na 2024 rok zaplanowano **160** kontroli obiektów użyteczności publicznej. Z puli kontroli zaplanowanych wykonano **146** kontroli ww. obiektów, co stanowi 91,25%. Nie zrealizowano planu kontroli, ze względu na likwidację obiektu (4), zawieszenie prowadzonej działalności (7), 2 obiekty były nieczynne, 1 obiekt zmienił działalność na mobilną.

W roku sprawozdawczym planowano przeprowadzenie **15** kontroli urządzeń wodociągowych oraz indywidualnych ujęć wody – wykonano **20** (15 kontroli planowanych, 5 pozaplanowych).

Plan nadzoru nad urządzeniami wodociągowymi, indywidualnymi ujęciami wody oraz basenami przewidywał pobór **108** próbek wody, zrealizowano wszystkie pobory.

Ogółem w 2024 roku przeprowadzono **274** kontrole obiektów użyteczności publicznej oraz w zakresie prowadzonego nadzoru nad jakością wody przeznaczanej do spożycia przez ludzi; pobrano **139** próbek wody do badań bakteriologicznych i fizykochemicznych. Nałożono **3** mandaty karne na kwotę **700 zł** (dotyczyły salonów kosmetycznych i obiektu świadczącego usługi noclegowe).

W roku sprawozdawczym wydano :

1) 264 decyzje, i tak 243 merytoryczne w tym : **33** na ekshumację zwłok; **1** decyzję dotyczącą zatwierdzenia systemu jakości badań wody przeznaczanej do spożycia; **9** decyzji dotyczących ocen materiałów i wyrobów stosowanych do uzdatniania i dystrybucji wody; z tytułu opłat za badania i czynności kontrolne – **20**.

2) 33 postanowienia, w tym na sprowadzenie zwłok i szczątków ludzkich z zagranicy – **23**; na podstawie art. 4 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. 2024, poz. 399 ze zm.) – **2**; na podstawie art. 25 ust. 3 ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz. U. 2023, poz. 616) – **8**.

3) 97 opinii sanitarnych, w tym **46** do procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi przy udzielaniu świadczeń innych niż zdrowotne przez osoby podejmujące czynności, w trakcie wykonywania których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich; **3** dla hoteli celem przedłożenia podczas kontroli Urzędu Marszałkowskiego, w związku z utrzymaniem kategorii obiektu; **3** orzeczenia o jakości ciepłej wody użytkowej, ze względu na obecność Legionella sp.

Ludność powiatu dębickiego w 86% jest zaopatrzona w wodę do spożycia przez ludzi z urządzeń wodociągowych nadzorowanych przez PPIS w Dębicy. Zbiorowe zaopatrzenie w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi jest realizowane na obszarze powiatu przez 15 urządzeń wodociągowych.

W 2024 roku przeprowadzono kontrole wszystkich nadzorowanych wodociągów. W nadzorowanych urządzeniach nie występowały braki wody. Występowały przerwy w dostawie wody, które związane były z awariami, pracami modernizacyjnymi stacji uzdatniania wody i/lub sieci wodociągowych. Łącznie w 2024 r. zgłoszono PPIS w Dębicy 47 przerw, o których mowa wyżej. Nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi prowadzony jest w oparciu o przepisy rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz.2294). Ogółem w 2024 roku pobrano 139 próbek wody do badań bakteriologicznych i fizykochemicznych. Plan nadzoru nad urządzeniami wodociągowymi i indywidualnymi ujęciami wody przewidywał pobór 67 próbek wody, zrealizowano wszystkie pobory oraz pobrano 22 próbki wody, poza planem, w ramach prowadzonego nadzoru nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

W okresie sprawozdawczym PPIS w Dębicy wydał 3 decyzje stwierdzające brak przydatności wody do spożycia przez ludzi dla. Należy zaznaczyć, że Właściciele/Administratorzy urządzeń wodociągowych oraz indywidualnych ujęć wody przedstawiali plan działań naprawczych w okresie niedotrzymywania obowiązujących norm w składzie fizykochemicznym, organoleptycznym bądź mikrobiologicznym wody. Badania wody wykonywane po przeprowadzeniu działań naprawczych, wykazywały przydatność wody do spożycia przez ludzi. Ponadto PPIS w Dębicy wydawał komunikaty dla mieszkańców, informujące o braku przydatności wody do spożycia przez ludzi, które przesyłano zarządców urządzenia wodociągowego, burmistrzom/wójtom oraz udostępniono na stronie internetowej PSSE w Dębicy.

W roku sprawozdawczym wydano także, 36 okresowych i obszarowych ocen jakości wody, na podstawie sprawozdań z badań prowadzonych w ramach sprawowanego nadzoru i badań wykonywanych w ramach kontroli wewnętrznej przez Właścicieli / Administratorów wodociągów; 169 decyzji na przydatność jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi; 4 decyzje stwierdzające warunkową przydatność wody do spożycia; 1 decyzję zatwierdzającą system prowadzonych badań jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi; w 9 decyzjach oceniono materiały i wyroby stosowane do uzdatniania i dystrybucji wody

Plan poboru próbek wody z pływalni przewidywał pobranie 34 próbek i zrealizowano wszystkie pobory. W roku sprawozdawczym PPIS w Dębicy wydał 5 ocen jakości wody dla pływalni oraz 1 ocenę dla jacuzzi.

W roku sprawozdawczym na terenie działalności PPIS nie funkcjonowały kąpieliska ani miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli.

Ponadto, w roku sprawozdawczym pobrano 16 próbek wody do badań w zakresie obecności bakterii *Legionella* sp., z podmiotów leczniczych oraz z budynków i lokali mieszkalnych, w związku z zachorowaniem na legionellozę mieszkańca.

Badania 12 próbek nie wykazały przekroczeń liczby bakterii z rodzaju *Legionella* sp. (skażenie oceniono na brak lub znikome), natomiast w 4 próbkach oceniono skażenie jako średnie i bardzo wysokie. W zależności od ocenionego skażenia wdrażano w podmiotach leczniczych, w postępowaniu administracyjnym, podjęcie natychmiastowych działań naprawczych zmierzających do redukcji liczby bakterii z rodzaju *Legionella* sp., przeprowadzenie badań w kierunku *Legionelli* sp. z częstotliwością, zgodną z Załącznikiem 5 Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U.z 2017 r., poz.2294).

Natomiast do właściciela budynku mieszkalnego, indywidualnego wystosowano wystąpienie, w którym określono warunki sprzyjające rozwojowi bakterii z rodzaju *Legionella* sp., m.in. takie jak:

- temperatura wody pomiędzy 20°C, a 45°C;
- zastój lub wolny obieg wody;
- duże stężenie drobnoustrojów, w tym glonów, ameb, śluzowców i innych bakterii;
- obecność biofilmu, kamienia, osadu, mułu, rdzy lub innej materii organicznej;
- zniszczone elementy sieci wodno-kanalizacyjnej, takie jak łączniki gumowe, które mogą być

źródłem substancji odżywczych zwiększających wzrost bakterii.

Poinformowano o działaniach mających na celu zapobieganie i zwalczanie źródeł zakażenia bakteriami *Legionella* sp., takich jak czyszczenie końcówek kranów z osadów i kamienia, przeprowadzania dezynfekcji termicznej instalacji ciepłej wody użytkowej przez czasowe przegrzanie wody do 70°C, biorąc pod uwagę wytrzymałość instalacji na ww. temperaturę.

Badanie próbki kontrolnej wykazało brak obecności bakterii *Legionella* sp. w instalacji ciepłej wody użytkowej ww. nieruchomości.

Wydano 3 orzeczenia o braku skażenia, w zakresie bakterii *Legionella* sp., ciepłej wody użytkowej.

Ponadto w 2024 roku przed rozpoczęciem okresu wakacyjnego oraz w trakcie całego roku przeprowadzano działania edukacyjno-informacyjne skierowane do właścicieli/zarządców budynków i obiektów, w których w trakcie użytkowania, wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny mogący negatywnie wpływać na zdrowie ludzi. Przesłano do urzędów gmin na terenie powiatu dębickiego, zalecenia dotyczące czyszczenia wodnych urządzeń o funkcji dekoracyjnej typu fontanny, ściany wodne. Podczas bieżących kontroli nadzorowanych obiektów przeprowadzono działania edukacyjno-informacyjne w zakresie:

- właściwej eksploatacji wewnętrznej sieci wodociągowej mającej na celu zmniejszenie ryzyka występowania bakterii z rodzaju *Legionella*.

Omówiono prowadzenie właściwej eksploatacji i okresowej konserwacji sieci wewnętrznej instalacji wody ciepłej obiektu hotelarskiego mające zapobiegać namnażaniu się bakterii z rodzaju *Legionella* sp. w ww. systemie. Podstawowym działaniem zapobiegania namnażaniu się ww. bakterii jest utrzymanie odpowiedniej temperatury wody, tzn. temperatura wody ciepłej w podgrzewaczu powinna być wyższa niż 60°C, a w kurkach czterpalnych, wynosić co najmniej 55°C. Ponadto naświetlono różnorodne czynniki fizykochemiczne sprzyjające kolonizacji bakterii *Legionella* sp. w wewnętrznych instalacjach wodociągowych, takie jak korozja materiałów konstrukcyjnych instalacji, zmiany ciśnienia wody, niskie stężenie środka dezynfekcyjnego, zastoiny wody oraz czynniki biotyczne.

- zasad właściwego utrzymania i eksploatacji wentylacji, klimatyzacji (okresowe przeglądy, czyszczenie).

Poinformowano, że konieczne jest przeprowadzanie regularnych kontroli technicznych ww. urządzeń, dokonywać wymian uszkodzonych elementów układu oraz okresowe czyszczenie i dezynfekowanie ww. urządzeń. Zaleca się, aby przeglądy połączonych z czyszczeniem i odkażaniem, dokonywać systematycznie, w zależności od zaleceń producenta. Czyszczenie i dezynfekcja ww. instalacji zapobiegne rozwojowi bakterii, w tym *Legionella* sp., wirusów i grzybów, które są niebezpieczne dla zdrowia. Przy wyborze preparatu do dezynfekcji klimatyzacji należy zwrócić uwagę na spektrum działania środka, tj. wirusobójcze, grzybobójcze, bakteriobójcze (w tym na bakterie z rodzaju *Legionella* sp.).

6. Działalność zapobiegawczego nadzoru sanitarnego

Do zakresu działania Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego należy w szczególności : opiniowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz projektów studiów i kierunków zagospodarowania przestrzennego, opiniowanie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, uzgadnianie dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dotyczących budowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych, udział w procesie dopuszczenia obiektów budowlanych do użytkowania.

W roku 2024 Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny :

a) wydał 132 postanowienia (w tym 103 postanowienia uzgadniające projekty decyzji o warunkach zabudowy/lokalizacji inwestycji celu publicznego, 18 postanowień dotyczących potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, 2 postanowienia opiniujące środowiskowe uwarunkowania realizacji przedsięwzięcia),

- b) przeprowadził 61 kontroli (48 dotyczyło dopuszczenia do użytkowania obiektu budowlanego w trybie art. 56 ustawy z dnia 7 lipca 1994r. Prawo budowlane, 4 kontrole w związku z wydaniem zaświadczenia celem przedłożenia do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz wydania opinii sanitarnej do pomieszczeń przeznaczonych do prowadzenia zajęć edukacyjnych, 1 kontrolę w trakcie realizacji, 8 oględzin wspólnie z pracownikami z nadzoru bieżącego,
- c) wydano 15 opinii sanitarnych do koncepcji i dokumentacji projektowej,
- d) uzgodniono 7 zakresów i stopni szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko,
- e) wydano 6 opinii sanitarnych opiniujących projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- f) wystosowano 52 pisma, w tym m.in. określające zakres uzupełnienia wniosków, informujące o niezasadności składanych wniosków dotyczących zakończenia budowy,
- g) przeprowadzono 8 konsultacji z komórkami organizacyjnymi nadzoru bieżącego, w tym z Sekcją Higieny Komunalnej (2), z Sekcją Epidemiologii (2), z Sekcją Higieny Żywności i Żywienia (3), z Higieną Dzieci i Młodzieży (1).

Dokonując uzgodnień dokumentacji projektowej inwestycji zwracano uwagę zwłaszcza na poprawność, pod względem warunków sanitarno-higienicznych proponowanych rozwiązań projektowych. Uzgadniane dokumentacje projektowe dotyczyły m.in. obiektów żywnościowo-żywnościowych, obiektów służby zdrowia, budynków usługowych, zakładów fryzjerskich i kosmetycznych, obiektów oświatowych.

Zgłaszano do odbioru różnorodne obiekty były odpowiednio przygotowane do jego dokonania, jakość i poziom wykonanych robót budowlanych był wysoki. Stwierdzono stosowanie nowoczesnych materiałów budowlanych, instalacyjnych i wykończeniowych. Ich dopuszczenie do obrotu i stosowania w budownictwie potwierdzano odpowiednimi dokumentami. Stan sanitarno-techniczny oddawanych do użytkowania przedsięwzięć charakteryzował się dużą estetyką wykończenia pomieszczeń, dobrymi warunkami socjalno-sanitarnymi dla pracowników, a także wysoką klasą urządzeń technologicznych.

7. Działalność oświatowo – zdrowotna i promocja zdrowia

W roku sprawozdawczym harmonogram nadzoru nad obiektami i plan zasadniczych przedsięwzięć zrealizowano w 100%. I tak wykonano 52 wizytacje realizacji interwencji programowej. Zaplanowano i wykonano 13 programów edukacyjnych oraz 20 akcji/kampanii społecznych.

W ramach realizacji programów edukacyjnych i akcji/kampanii społecznych podjęto 497 działań profilaktyczno-edukacyjnych tj. pogadanki, prelekcje, konkursy plastyczne i fotograficzny, akcje profilaktyczne, narady, przygotowanie prezentacji multimedialnej, porady, instruktaże, zajęcia edukacyjne, szkolenia, zajęcia ruchowe, stoiska informacyjno– edukacyjne, dystrybucja materiałów, wystawy, event, warsztaty profilaktyczne, comiesięczne raporty tytoniowe oraz comiesięczne sprawozdanie z realizacji kampanii „Świadome Piękno – wspólnie zadbajmy o nasz zdrowie”, opracowanie własnych materiałów edukacyjnych, przygotowanie informacji na Facebooka, organizacja transmisji konferencji dotyczących HIV (2 konferencje on – line). Informacje o ww. działaniach były na stronie internetowej PSSE i Facebook-u.

W 2024 roku zrealizowano 56 wspólnych kontroli z Higieną Dzieci i Młodzieży, w czasie zimowego i letniego wypoczynku.

Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny w Dębicy
Barbara Więcek
(podpis elektroniczny)